

לקראת שבת

עיונים וביאורים בפרשת השבוע
מתורת
הוד כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש
וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שנה ה' / גליון קעג
ערש"ק פרשת צו ה'תשס"ח



פתח דבר



בעזרהי"ת.

לקראת שבת קודש פרשת צו, הננו מתכבדים להגיש לקהל שוחרי התורה ולומדי', את הקונטרס 'לקראת שבת' (גליון קעג), והוא אוצר בלום בעניני הפרשה מתוך רכבות עניני חידוש וביאור שבתורת נשיא ישראל ומנהיגו, כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זצוקללה"ה נבג"מ זיע"א.

וזאת למודעי, שבדרך כלל לא הובאו הביאורים בשלימותם, ובאיזהו מקומן אף עברו עריכה קלה, ושגיאות מי יבין. ועל כן פשוט שמי שבידו הערה או שמתקשה בהבנת הביאורים, מוטב שיעיין במקורי הדברים (כפי שנסמנו בתוכן העניינים), שם נתבארו הדברים באריכות, במתיקות ובתוספת מראי מקומות.

* * *

ויה"ר שנזכה לקיום היעוד "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", ונזכה לשמוע תורה חדשה, "תורה חדשה מאיתי תצא", במהרה בימינו ותיכף ומיד ממש.

בברכת שבתא טבא,

מכון אור החסידות

יוצא לאור על ידי
מכון אור החסידות

אה"ק:

ת.ד. 2033 כפר חב"ד 72915

טלפון: 03-9604-832 פקס: 03-9607-370

ארה"ב:

353 Kingston Ave., Brooklyn, NY 11213

(718) 732-9017



תוכן העניינים

מקרא אני דורש

בפירוש הכתוב "אם על תודה יקריבנו" מפרש רש"י דהוא "על נס שנעשה לו" ומפרט – "כגון יורדי הים והולכי מדברות" וכו' – ההסברה בכך שפרטי דינים אלו שייכים ל"פשוטו של מקרא".

(ע"פ לקוטי שיחות חלק יב עמ' 20 ואילך)

יינה של תורה

ביאור פרטי הדין דהקטר החלבים בעבודת האדם את קונו; חשק ותענוג בענייני התורה ומצוות – דבר חיובי או להיפך?

(ע"פ לקוטי שיחות חלק ג עמ' 948 ואילך)

חידושי סוגיות

יקשה במה שפי' רש"י בזבחים דרב ס"ל כהי"א, ואמאי לא פי' דכחמים ס"ל / יחקור בשיטת חכמים אם שימוש ימי המילואים הי' בגדר דין כהונה או הוראת שעה / יקשה למ"ד דכהן הוה, אמאי לא הי' בבגדים שהם מגדר כהונה ולא דין בפ"ע, ויביא שי' התוס' בזה / יחקור בגדר כהונת משה במשכן אם הוא מדין עבודה שבו או מצד מה שהי' שם "ונועדתי" / יחדש דלכו"ע כהן הי' ורק איפליגו אם הי' זה ענין בפ"ע או מכללות תפקידו בנבואה, ובזה יתלה אי הי' בבגדים.

(ע"פ לקוטי שיחות חלק לב עמ' 28 ואילך)

הוספה – דרכי החסידות

אגרת קודש מכ"ק אדמו"ר מוהריי"צ מליובאוויטש נ"ע – עבודת החסידים ביום השבת קודש.

(אגרות קודש חלק ד עמ' קמד ואילך)

מקרא אני דורש

המקור לדיני תודה ע"פ פשט

בפירוש הכתוב "אם על תודה יקריבנו" מפרש רש"י שהוא "על נס שנעשה לו" ומפרט – "כגון יורדי הים והולכי מדברות" וכו' – ההסברה בכך שפרטי דינים אלו שייכים ל"פשוטו של מקרא"

א. בפרשתנו (ז, יא ואילך): "וזאת תורת זבח השלמים אשר יקריב לה'. אם על תודה יקריבנו והקריב על זבח התודה וגו'".

והעתיק רש"י התיבות "אם על תודה יקריבנו", ופירש: "אם על דבר הודאה, על נס שנעשה לו, כגון יורדי הים והולכי מדברות וחבושי בית האסורים וחולה שנתרפא, שהן צריכין להודות, שכתוב בהן 'יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם ויזכחו זבחי תודה' – אם על אחת מאלה נדר שלמים הללו, שלמי תודה הן, וטעונות לחם האמור בענין, ואין נאכלין אלא ליום ולילה, כמו שמפורש כאן".

וצריך להבין:

הרי "תודה" פירושה הודאה סתם – ומנליה לרש"י לדייק ש"אם על" תודה" האמור כאן היינו "הודאה על נס" דוקא?

אפילו אם יש לו לרש"י איזה הכרח שאין הכוונה אלא להודאה על נס – מאין דיוקן שנכללים בזה רק ד' נסים אלו ולא יותר? ואם נאמר שהוכחתו מהכתוב בתהלים (קאפיטל

קז – שמביא רש"י) "יודו לה' חסדו" וקחשיב רק ד' סוגי נס – מנלן בפשוטו של מקרא שכוונת הפסוק שמביאים קרבן תודה רק על נסים אלו; הרי יתכן שחייבים על כל הנסים והכתוב מביא דוגמאות מסוגים שונים בלבד!

גם אם מן הכתוב מוכח שרק על ד' נסים אלו חייבים בקרבן תודה, למה הוצרך רש"י בפירושו כאן (שאינו ספר הלכות) לפרט את כולם, והרי מספיק להבנת פשוטו של מקרא שיביא אחד מהם בתור דוגמא (ולרמזו לשאר ג' הנסים בתיבת "וכו'") כפי הרגיל בכגון דא בכמה וכמה מקומות בפירושו רש"י על התורה?

ב. והביאור בכל זה:

בפרשת צו המדובר בקרבנות כאלו, שבעיקרם כבר נתפרשו בפרשת ויקרא, אלא שבפרשתנו ניתוספו בכל קרבן וקרבן עוד פרטים שלא נתבארו קודם.

אמנם בנוגע לקרבן שלמים איננו מוצאים לכאורה שום פרט נוסף בפרשה זו, שהרי לאחר הכתוב "וזאת תורת זבח השלמים אשר יקריב לה'" נאמר מיד: "אם על תודה יקריבנו" – ואם כן הרי מה שכתוב "וזאת תורת זבח השלמים" מיותר הוא לכאורה, והיה להכתוב להתחיל מיד: "אם על תודה יקריב".

ושולל רש"י תמיהה זו ומפרש: "אם על דבר הודאה .. נדר שלמים הללו שלמי תודה הן" – כוונתו לומר, ש"אם על תודה" בא בהמשך למה שכתוב "וזאת תורת זבח השלמים", היינו שבפרשה זו בא הכתוב להוסיף עוד סוג ופרט בתוך "זבח השלמים" שעליו דובר בפרשת ויקרא, והוא קרבן תודה, שישנם בו כמה פרטי דינים שאינם בשאר שלמים.

ופירושו זה מוכח ממה שכתוב "אם על תודה יקריבנו" – שפירושו יקריב אותו "זבח השלמים" האמור בכתוב לפני זה, וכאילו כתוב "אם על תודה יקריב את זבח השלמים" דינו כך וכך.

ג. והנה, אף שענין זה הוא עיקר החידוש בפירושו על הכתוב, מכל מקום מפרש רש"י בדרך אגב (בתוך דברי הפירוש הנ"ל) גם דבר המובן בפשטות בלא פירושו, והוא: שהחיוב להביא קרבן תודה הוא רק על ד' נסים אלו.

וההכרח לזה:

מובן בפשטות שתמיד צריכים להודות להקב"ה על כל הטוב שהוא גומל לכל יחיד ויחיד, כי כל אחד ואחד מבני ישראל מאמין בה' ויודע שכל מה שיש לו, גם אם בא לו בדרך הטבע – הרי זה בא מהקב"ה. וכמו שיש להודות לכל נותן מתנה טובה יהיה מי שיהיה, על אחת כמה וכמה שחייבים להודות למלך מלכי המלכים הקב"ה על מתנותיו הרבות לכל אחד ואחד בכל יום תמיד. ולכן סידרו חז"ל להודות ולהלל ולשבח לקב"ה

לקראת שבת

ז

בכל יום ויום בתפלות וברכות וכו'.

לפי זה נמצא, לכאורה, שכל אחד מבני ישראל יתחייב להביא קרבן תודה בכל יום ויום (או כמה פעמים ביום) – והרי זה דבר בלתי מתקבל על הדעת, ואפילו את"ל שמספיק פעם אחת בשנה על כל השנה – גם זה הוא חידוש גדול שהיתה התורה צריכה לפרשו.

לכן גם בפשוטו של מקרא מוכרח לומר שלא על כל הודאה חייבים קרבן תודה, אלא על הודאה שאינה רגילה – היינו שהתודה באה רק "על דבר הודאה על נס שנעשה לו".

ד. אבל עדיין אינו מובן: הרי כבר מסופר לפני זה שבמשך הארבעים שנה שהיו ישראל במדבר נתן להם הקב"ה בכל יום לחם מן השמים באופן ניסי; כן היה להם בארה של מרים; וכן היה להם ענן תמיד לשמרם מכל הענינים הבלתי רצויים – שכל אלו הרי הם נס. ואם על כל נס מחוייבים להביא קרבן תודה, נמצא שכל אחד מאחד מישראל (שהיו יותר ממששים רבוא) נתחייבו והקריבו קרבן תודה בכל יום ויום – דבר שאין לאומרו כלל.

לכן מוכרח לומר שלא על כל נס חייבים בקרבן תודה, אלא על ניסים מסויימים; וכיון שבכתובים "יודו לה' חסדו" שבתהלים מובאים כמה סוגי ניסים, ומפרש שם "ויזבחו זבחי תודה", הרי מובן שזהו בדוקא – שקרבן תודה מביאים רק על הנסים המפורשים שם.

זאת אומרת, מאחר שמוכרח לומר שלא על כל נס מביאים קרבן תודה, אלא רק על נס מיוחד; ואף שבכתובי החומש לא נתבאר על איזה נס מביאים את הקרבן – הרי מכיון שבתהלים נתפרשו כמה ניסים, מסתבר לומר (שאינם רק בתור דוגמא בעלמא, אלא) שהם בדוקא, שרק על ניסים הללו מביאים קרבן תודה [ובפרט שנקט ארבעה ניסים – ולא אחד או שנים לדוגמא].

ואף על פי כן אין רש"י מסתפק בהביאו הכתוב מבלי פירוט הדברים, כי הכתוב "ויזבחו זבחי תודה" נאמר בפירוש אצל חולה שנתרפא, והיה מקום לומר שקאי רק על חולה שנתרפא – לכן מפרט רש"י שבכל הארבעה המובאים שם חייבים קרבן תודה.

[וגם לא די שיכתוב "חולה שנתרפא וכו'", כי מזה היינו למדים להוסיף רק מה שכתוב לאחר חולה שנתרפא, היינו יורדי הים, ועדיין לא היינו יודעים על הולכי מדבריות וחבושי בית האסורים (שהם כתובים בתהלים לפני חולה שנתרפא) – ולכן כותב רש"י בפירוש כל הד' שצריכים להודות].



יינה של תורה

הקטר חלבים בעבודת האדם

ביאור פרטי הדין דהקטר החלבים בעבודת האדם את קונו;
חשק ותענוג בעניני התורה ומצוות – דבר חיובי או להיפך?

א. נאמר בפרשתנו (ו, ב): "זאת תורת העולה גו' כל הלילה". ואיתא בפרש"י: "בא ללמד על הקטר חלבים ואיברים שיהא כשר כל הלילה". והיינו, שמלכתחילה יש להשתדל להקטיר את החלבים ואיברים ביום, שזהו הזמן של כל עבודת הקרבן (מנחות עב, א; רמב"ם הל' מעה"ק פ"ד ה"ג). אמנם, באם במשך היום נעשו שאר העבודות של הקרבן, ולא הספיקו להקטיר את החלבים ואיברים ביום – אזי "כשר כל הלילה".

והנה, ידועים דברי הרמב"ן עה"ת (ויקרא א, ט. וכן בבחיי שם) בטעם זה שהקרבן מכפר על חטא האדם המקריב – משום שעל האדם לצייר לעצמו שכל מה שנעשה עם הקרבן, שחיטתו זריקת דמו וכו', הי' צריך לבוא על האדם עצמו, ד"ראוי לו שישפך דמו וישרף גופו". אלא, שבחסדיו המרובים החליף זאת הקב"ה בשחיטת הבהמה וזריקת דמה וכו'.

ועפ"י יסוד זה, שהקרבן מהווה "תחליף" לאדם עצמו, מובן שכל הענינים שבעבודת הקרבן ישנם בעבודת האדם את קונו. וא"כ י"ל גם בנדו"ד – (א) עצם הענין דקטרת חלבים ואיברים על המזבח; (ב) מה שעיקר ההקטרה היא ביום, ורק שיש אפשרות להקטיר גם בלילה (באם לא הספיקו) – דיש בזה הוראה עבור הנהגת האדם בעבודתו את קונו. וכדלקמן.

לקראת שבת

ט

ב. דהנה, "חלב" ושומן מורה על תענוג (ראה גיטין נו, ב). וכבר נאמר (ויקרא ג, טז): "כל חלב – לה" – שיש למסור להשי"ת (לא רק את כח העשי" (שהוא כח 'יבש' – בלא רגש ותענוג) של האדם, אלא) גם את החשק והתענוג ("געשמאק") של האדם.

ובזה גופא – בשני אופנים:

(א) בפשטות, קאי על עניני הרשות; דיש להתעסק ולהתנהג עם עניני העולם בלי חשק ותענוג, אלא באופן ד"כאילו כפאו כו", דבזה הוא מוסר את תענוגותיו לקב"ה. (ב) בעומק יותר, קאי על עניני קדושה; דהעסק בתורה ומצות צ"ל מצד ציווי השי"ת, ולא מחמת שיש לו חשק ורצון בזה.

ג. ברם, יתכן להקשות על הנ"ל:

בשלמא בעניני הרשות – מובן שעליו להתעסק בהם רק "לשם שמים", בכדי שיוכל לעבוד את השי"ת, ולא בגלל החשק והתענוג שלו; אבל בנוגע לעניני קדושה, מהו החסרון בכך שיהי' בהם חשק ותענוג, ואדרבה, לכאורה זוהי מעלה כאשר העסק בתורה ומצות הוא מתוך חשק ותענוג?

ועל זה באה ההוראה מענין הקטרה דחלבים ואיברים ע"ג המזבח – ללמד, שלמרות שישנה מצוה לאכול את הקרבנות (ראה זבחים יג, ב), מ"מ, אין לאכול את הקרבנות עד הקטרת החלבים על-גבי המזבח קודם לכן.

וכמו"כ הוא בעבודת האדם: בכדי לוודא שהעסק בתורה ומצוות יהי' כדבעי, יש למסור קודם לכן את התענוג שלו ("חלבים") לה'; באם, אבל, האדם לא מסר את התענוג שלו לה' – יתכן שהעסק שלו בתורה ומצות לא נובע מחמת ציווי השי"ת בשולחן ערוך, אלא בגלל החשק והתענוג שיש לו בעסק התורה ומצות.

והענין בזה, דהעסק בתורה ומצוות אכן צ"ל מתוך חיות ותענוג – כי קיום רצון הבורא לא נעשה מצד הכרח, אלא מצד אהבת ה' ותענוג בעבודתו את קונו; אלא, שתענוג וחשק זה צריך לבוא בגלל רצון הבורא. דהיינו, שהתענוג והחשק שיש לו – הוא מחמת כך שהוא מקיים את רצון הבורא.

ד. לפי הנ"ל יש לבאר גם מה שעיקר הקטרת החלבים והאיברים היתה ביום, ואילו ההקטרה בלילה היתה רק באם לא הספיקו – בעבודת האדם:

דהנה, החילוק בין יום ללילה – הוא החילוק שבין עניני קדושה לעניני הרשות. דיום מורה על גילוי אור, והיינו העסק בעניני תורה ומצות – "נר מצוה ותורה אור" (משלי י, כג). ולילה מורה על חושך, והיינו ההתעסקות עם עניני הרשות.

ובזה, באה התורה ללמדנו שעיקר הקטר החלבים הוא ביום: דבעניני הרשות, "לילה", פשיטא שאין לערב בזה את התענוג והחשק, אלא יש להתעסק בזה לשם שמים; עיקר

לקראת שבת

י

ההדגשה וההבהרה בהקטרת חלבים הוי ב"יום", בעניני קדושה:

כי הי' מקום לומר דמכיון שמדובר בעניני טוב וקדושה, אזי גם אם אין כוונתו לשם שמים, והוא עושה זאת מצד החשק והתענוג שלו – הרי סוף-סוף מדובר בהתעסקות חיובית, ו"לעולם יעסוק אדם בתורה ומצות וכו' שלא לשמה כו'" (פסחים נ, ב), וא"כ, עליו להתעסק בעניני קדושה גם אם לא מסר את התענוג שלו לה' ;

ולכן מדגישה התורה, שעיקר ההקרבה היא ביום ; כי גם כאשר מדובר בעניני קדושה, "יום" – צריכה להיות בזה המסירה של החשק והתענוג להשי"ת. ולדוגמא: כאשר האדם לומד ומחדש בתורה ויש לו תענוג בזה – הוא צריך למסור את זה לה', דהיינו שהחידוש לא יהי' בגלל שהוא רוצה להראות את גודל חכמתו ושכלו (חשק ותענוג), אלא שיהי' מכוון ומתאים לאמיתתה של תורה (רצון הבורא).



חידושי סוגיות

בפלוגתת הש"ס אי משה כהן הוה

יקשה במה שפי' רש"י בזבחים דרב ס"ל כהי"א, ואמאי לא פי' דכחמים ס"ל / יחקור בשיטת חכמים אם שימוש ימי המילואים הי' בגדר דין כהונה או הוראת שעה / יקשה למ"ד דכהן הוה, אמאי לא הי' בבגדים שהם מגדר כהונה ולא דין בפ"ע, ויביא שי' התוס' בזה / יחקור בגדר כהונת משה במשכן אם הוא מדין עבודה שבו או מצד מה שהי' שם "ונועדתי" / יחדש דלכו"ע כהן הי' ורק איפליגו אסהי' זה ענין בפ"ע או מכללות תפקידו בנבואה, ובזה יתלה אי הי' בבגדים

.א.

יקשה במה שפי' רש"י בזבחים דרב ס"ל כהי"א, ואמאי לא פי' דכחכמים ס"ל

איתא בזבחים (קא, סע"ב): אמר רב, משה רבינו כהן גדול וחולק בקדשי שמים הי' שנאמר (פרשתנו ח, כט) מאיל המלואים למשה הי' למנה (לשון חלוקה בכהנים. רש"י) . . מיתיבי, לחם אלקי מקדשי הקדשים ומן הקדשים יאכל (אמור כא, כב) (בבעל מום כתיב להתירו בקדשים. רש"י), אם נאמרו קדשי קדשים למה נאמר קדשים קלים ואם נאמרו קדשים קלים למה נאמר קדשי קדשים, אילו לא נאמר קדשים קלים הייתי אומר קדשי קדשים הוא דאוכל שהרי הותרו לזר ולהן (קא ס"ד הותר לזר במשה קאמר שאכל חזה ושוק של איל המילואים וקדשי קדשים הי' כדכתיב ב"י (פרשתנו ח, לא) בשלו את הבשר פתח אוהל מועד ושם תאכלו אותו, ולא נאכל אלא ליום ולילה דכתיב (שם לב) והנותר.

לקראת שבת

רש"י) קדשים קלים לא יאכל (בחזה ושוק של שלמי יחיד לא יאכל שלא מצינו זר ופסול חולק בהן. רש"י), ואילו לא נאמרו קדשי קדשים הייתי אומר בקדשים קלים יהא אוכל שהן קלים בקדשי קדשים לא יהא אוכל, לכך נאמרו קדשי קדשים ולכך נאמר קדשים קלים. קתני מיהא שהרי הותרו לזר ולהן לאו משה (דהא לא אשכחן זר אוכל בקדשים אלא במילואים. רש"י נוא"כ, זר שאמרו בברייתא משה הוא, ומוכח דלאו כהן הוה וקשיא ארבן). אמר רב ששת לא בבמה לזר קאמר וכדברי האומר יש מנחה בבמה (דהותרו לזר וכדברי האומר בפרק אחרון (להלן קיג, א) יש מנחה בבמה קטנה ומנחה קדשי קדשים היא ואוכלין שירי' זרים שהיו עובדים בבמה קטנה כו'. רש"י).

ובהמשך הסוגיא (קב, א) מסיק:

"כתנאי (אם משה כהן הי' (ל' רש"י שם)), ויחר אף ה' במשה ר' יהושע בן קרחה אומר כל חרון אף שבתורה נאמר בו רושם וזה לא נאמר בו רושם ר"ש בן יוחי אומר אף זה נאמר בו רושם שנאמר הלא אהרן אחיך הלוי והלא כהן הוא הכי קאמר אני אמרתי אתה כהן והוא לוי עכשיו הוא כהן ואתה לוי וחכמים אומרים לא נתכהן משה אלא שבעת ימי המלואים בלבד ויש אומרים לא פסקה כהונה אלא מזרעו של משה שנאמר (דה"א כג, יד) ומשה איש האלקים בניו יקראו על שבת הלוי ואומר (תהלים צט, ו) משה ואהרן ככהניו ושמואל בקוראי שמו".

והנה, בפרש"י ד"ה ויש אומרים כ' "לא פסקה כהונה אלא מזרעו אבל הוא כל ימיו כהן הי' ורב דאמר כיש אומרים".

ולכאורה יש להקשות בזה, אמאי הוכרח רש"י לומר דרב כיש אומרים ס"ל, הא הוכחת רב ש"משה רבינו כהן גדול וחולק בקדשי שמים" היא מהכתוב "מאיל המלואים למשה הי' למנה" שנאמר בשבעת ימי המלואים, וא"כ למה הוצרך רש"י לומר "רב דאמר כיש אומרים" (דס"ל שכל ימיו הי' משה כהן), הרי מצי לאוקמי גם שס"ל כחכמים ד"לא נתכהן . . אלא שבעת ימי המלואים", והיינו שבאותן ז' הימים כהן גדול הי' ולפיכך הי' חולק בקדשי שמים מאיל המלואים (וזוהי כוונת רב ש"משה רבינו כהן הי')².

ב.

יחקור בשיטת חכמים אם שימוש ימי המילואים

הי' בנדר דין כהונה או הוראת שעה

והנראה בזה בהקדם שיטת רש"י בכמה מקומות לענין הא דאיפליגו אי משה דין כהן

הי' בו.

1 לא הי' כהן—ראה לקמן ס"ב. וס"ד).

2 ראה חדא"ג מהרש"א ויד דוד לזבחים שם.

(1) ואף שבגמ' שם איתא "כתנאי", אין מוכרח לומר שקאי רק על התנאים שבסוף הברייתא כ"א (אף שדוחק קצת) גם דעת ריב"ק ורשב"י (שלדעתם

הנה, בפרשתנו עה"פ (ח, כח) "ויקטר המזבחה" כותב רש"י: "משה שמש כל שבעת ימי המלואים בחלוק לבן". ולפי פשוטו כוונת רש"י לפרש ענין עשיית משה כל עבודות הללו, ומבאר, שזהו לפי שכל שבעת ימי המלואים שימש מזדן כהונה, וכמ"ש במפרשים³. אבל לפ"ז צריך ביאור למה מפרש רש"י רק את הפרט (הטפל) באיזה בגדים שימש, ואינו מזכיר גוף וכלל הענין שכל ז' הימים שימש בכהונה, וכדאיתא בתו"כ (פרשתנו ח, טו)⁴ "כל שבעת ימי המלואים הי' משה משמש בכהונה גדולה". ואמאי לא כ' רש"י ג"כ בלשון זה דדין כהונה הי' כאן.

ואף שבש"ס (ע"ז לד, א. 5) הובא הא דשימש ב"חלוק לבן" רק ליישב שאלה אחרת – "במה שימש משה בז' ימי המלואים"⁶, היינו דאינו מוכרח שהכוונה כאן לכללות מה ששימש משה. מיהו יותר נראה עיקר כוונת רש"י לפרש עצם הדבר שעשה את כל העבודות בכל ז' ימי המלואים. וצ"ב אמאי לא נקט בזה בפירוש דמדין כהונה הי'.

ולכאורה הי' נראה בזה, שהטעם שרש"י שינה מלשון התו"כ "כל שבעת ימי המלואים הי' משה משמש בכהונה (גדולה)", וכתב "שמש בחלוק לבן", הוא לפי שלדעת רש"י בפירושו הכתובים כפשטם לא נקטינן כמ"ד דדין כהן הי' בו (אף בשבעת ימי המלואים), וכל שמושו אף באותם הימים הי' בתור הוראת שעה ע"פ ציווי ולא מדין כהן.

דהנה, בשיטת חכמים הנ"ל דלא הי' משה כהן כל ימיו, יש לחקור בכ' אופנים בגדר מה ששימש משה בז' ימי המלואים, דמצינו לפרש שבז' ימי המלואים הי' משה ממש בדין כהן (גדול), אלא שע"פ ציווי ה' לא שימש בבגדי כהונה גדולה כ"א בבגד מיוחד (לבן)⁷. או י"ל דאף לשי' חכמים, מעולם לא הי' במשה דין כהן, ואף באותם הימים לא הי' בזה גדר כהונה (גדולה) כלל, ואין זה אלא הוראת שעה (ולשון "נתכהן" הוא שם המושאל. ודוחק קצת. מיהו להלן ידוייק כן בשי' רש"י).

ובדעת רש"י בפי' עה"ת, אי שימש משה בכהונה בכלל – הנה כבר הביא (בפ' שמות עה"פ (ד, יד) "ויחר אף") – ר"י בן קרחא אומר כל חרון אף שבתורה נאמר בו רושם וזה לא נאמר בו רושם כו' א"ל ר' יוסי אף בזו נאמר בו רושם הלא אהרן אחיך הלוי שהי' עתיד להיות לוי ולא כהן והכהונה הייתי אומר לצאת ממך מעתה לא יהי' כן אלא הוא יהי' כהן

לבן שמש משה במדבר" [ובירושלמי שם (ועד"ז בפסיקתא דר"כ, פס"ר ויק"ר שם) ממשיך ומביא ראי' "א"ר תנחום כו' ותני לה כל שבעת ימי המלואים הי' משה משמש בכהונה גדולה כו'"]. וכ"ה ביל"ש תהלים רמז תתנב בסופו. ובמדרש תהלים סוף מזמור צט: בחלוק לבן שמש משה בכהונה גדולה כל שבעת ימי המלואים.

(7) כי "עדיין לא נתקדשו בגדי כהונה" (תור"ה במה – ע"ז שם. וראה גם תור"ה מאי – חגיגה ו,

(3) ראה רא"ס, גו"א ועוד כאן (ושם – גם שקו"ט מה שלא פרש"י ענין זה בפסוקים הקודמים).

(4) וראה גם שם, כט.

(5) תענית יא, סע"ב.

(6) ובירושלמי יומא פ"א ה"א: "פשט הוא לן שבחלוק לבן שימש משה בכהונה גדולה". ובויק"ר (פי"א, ו) "שבחלוק לבן שימש משה כל שבעת ימי המלואים". ועד"ז בפסיקתא דר"כ (ופסיקתא רבת' פ' פרה" פשוט הוא לן שבחלוק

לקראת שבת

ואתה הלוי שנאמר (דה"א כג, יד) ומשה איש האלקים בניו יקראו על שבט הלוי".

ועפ"ז לפי ב' הדעות לא הי' משה כהן — לריב"ק מעיקרא לא הי' עתיד להיות כהן⁸ (ולכן אין לומר ד"ויחר אף" זה עשה רושם), ולר"י אם שהכהונה היתה אמורה לצאת ממשה, אבל ניטלה ממנו⁹.

ועפ"ז מיושב הא דלא כתב רש"י כאן שבכל שבעת ימי המלואים שמש משה בכהונה (גדולה), רק הזכיר לחלוק לבן, כי לדעת רש"י לא הי' שימושו בגדר דכהונה (גדולה), כ"א הוראת שעה בתור שליח ה' לחנך את אהרן ובניו לעבודת המשכן.

ובזה יש לתרץ מה שהקשו המפרשים אפרש"י להלן, דהנה בפ' אמור עה"פ הנ"ל ד"לחם אלקיו מקדשי הקדשים ומן הקדשים יאכל" הביא רש"י בד"ה "ומן הקדשים יאכל" לברייתא דזבחים הנ"ל: "אלו קדשים קלים ואם נאמרו קדשי הקדשים למה נאמרו קדשים קלים אם לא נאמר הייתי אומר בקדשי הקדשים יאכל בעל מום שמצינו שהותרו לזר שאכל משה בשר המלואים כו' (ומסיים) כך מפורש בזבחים".

והקשו המפרשים¹⁰, מדוע נקט רש"י שהיתר קדשי קדשים לזר הי' באכילת משה בז' ימי המלואים, הלא מה ש"כך מפורש בזבחים" הוא רק לפי הקס"ד שם בגמ', שמפרש כן הברייתא, ומקשה מזה אדעת רב שס"ל ש"משה רבינו כהן גדול וחולק בקדשי שמים הי' שנאמר (פרשתנו ח, טט) מאיל המלואים למשה הי' למנה"; אבל רב ששת תירץ שהכוונה ב"קדשי קדשים . . . הותרו לזר" היא למה שהותרו "בבמה לזר".

אלא י"ל¹¹ דרש"י ס"ל בפירושו עה"ת כהשיטה ששימוש משה בז' ימי המלואים לא הי' משום דין כהונה אלא ענין של "שימוש" בלבד, ולכן מה שאכל מבשר איל המלואים נחשב כזר האוכל.

ג.

יבאר דרש"י בזבחים ס"ל דלחכמים לא הי' דין

כהונה כלל, וידייק ממ"ש רש"י בע"ז

ועפ"ז יש לומר דלשיטתי' אזיל גם בפירושו לש"ס דס"ל לרש"י שעבודתו של משה בז' ימי המלואים אינה נחשבת כשימוש "בכהונה", דיש לפרש, שלדעת רש"י את"ל דלא נתכהן משה אלא לשבעת ימי המלואים בלבד כחכמים, הרי אין זה כלל בגדר דין כהונה, אלא ענין של שמוש בהוראת שעה בלבד. וכמו שדייק רש"י בד"ה לא נתכהן משה (דקאי

10 ראה רא"ם, צידה לדרך, דברי דוד (להט"ז) ועוד — לפרש"י שם. קרבן אהרן לתו"כ אמור שם.

11 וראה מה שתי' בנחלת יעקב, גו"א, צדה לדרך ועוד — לפרש"י שם.

ב) — אבל לכאורה אין לומר זה בפרש"י עה"ת — שלא הובא בו זה.

8 ראה משכיל לדוד בפרש"י שמות שם.

9 וראה נח"י לפרש"י שמות שם.

בשי' חכמים): ולא פסקו לו כהונה מעולם.

ובזה מתורץ הא דלא מצי אוקמי דרב ס"ל כחכמים, כי רב הלא ברור אומר ש"משה רבינו כהן גדול" ולא שהי' רק משמש בכהונה (וכיו"ב). ועכצ"ל שס"ל כ"י"א ד"לא פסקה כהונה אלא מזרעו (של משה) אבל הוא כל ימיו כהן הי'".

וכן יש לדייק מלשון רש"י במס' ע"ז (לד, א): בשאלת הש"ס שם "במה שימש משה כל שבעת ימי המלואים", כתב רש"י "לא נשתמש בבגדי כהונה דכתיב (תצוה כה, ב) ועשית בגדי קודש לאהרן אחיך והוא הי' זר אצלן ועל פי הדבור שמש ולא הוזכרו בגדים". דמלשון רש"י ("ולא הוזכרו בגדים", ולא "בלא בגדים" וכיו"ב) משמע דהא שעל פי הדבור שמש הוא לא (רק) לפרש שמטעם זה הי' יכול לשמש בלא בגדי כהונה, אלא¹² לדייק, שעצם השימוש הוא ע"פ הדבור, שלא הי' בזה גדר כהונה¹³.

ד.

יקשה למ"ד דכהן הוה, אמאי לא הי' בבגדים

שהם מגדר כהונה ולא דין בפ"ע, ויביא שי' התוס' בזה

עוד יל"ע בזה, דאי נאמר דכהן הי' באותם הימים (ובפרט, לפי משי"ת להלן (דלא כדלעיל) דלשי' רש"י עה"ת בפשטות הכתובים כן הוא דכהן הי') – לכאור' דרוש ביאור בסברת הדבר ממה שמצינו לענין הבגדים. דהנה, עה"פ (תצוה כה, ג) "לקדשו לכהנו לי" כ' רש"י – "לקדשו להכניסו בכהונה ע"י הבגדים שיהא כהן לי"¹⁴, היינו שאין הבגדים דין נוסף על עצם גדר כהונה, אלא הוא מגדר הכהונה ממש. וכהא דאמרו בסנהדרין¹⁵ "בזמן שבגדיהם עליהם כהונתם עליהם אין בגדיהם עליהם אין כהונתם עליהם והווי להו זרים".

מיהו בז' ימי המלואים, כשלא הי' עדיין משכן בשלימות, דעיקר הקמתו והעבודה בו היו משמיני למלואים (ר"ח ניסן) ואילך¹⁶, אפשר לדחוק עכ"פ, שאז גם חלוק לבן אפשר

במה שימש משה "דאילו באהרן כתיב בגדי כהונה דכתיב והלבשתם שבשעה שהי' משה עובד אהרן הי' לבוש בגדי כהונה ועבודה דמשה גזירת הכתוב הוא ובגדי כהונה לא מצינו בו כו".

14) ראה בארוכה לקו"ש ח"ו ע' 171 ואילך.
15) פג, סע"ב (וראה פרש"י שם "שע"י בגדים הויא כהונה"). רמב"ם הל' כלי המקדש פ"י ה"ד.
16) וראה בארוכה לקו"ש חל"א ע' 220 ואילך,

12) לכאורה י"ל שזהו תוכן ב' האופנים בפי' הראב"ד (ע"ז שם) "וא"כ משה במה שימש מי משתרי ב"י מחוסר בגדים כי היכא דאישתרי לי' זרות, או דילמא לדידי' נמי הווי לי' בגדי כהונה" (ומהמשך פירושו בדברי הגמ' משמע קצת, דס"ל דה"חלוק לבן" הוי לי' כבגדי כהונה. וכן משמע בשו"ת הרשב"א ח"א סמ"ב. ועצ"ע).
13) וראה גם פרש"י^א תענית יא, סע"ב ד"ה

ב) תצוה כט, ח. ולכאורה צ"ל "והלבשת" – שם, ה.

א) וידועה השקו"ט אם הפירוש לתענית הוא מרש"י (ראה שד"ח (קה"ת) כרך ט' כללי הפוסקים סי"ח אות ג. וש"נ).

לקראת שבת

שהוא בגד מתאים להמשכן דאז¹⁷. אבל עדיין זקוקים אנו לביאור, למ"ד דכהן הי' כל ימיו, איך יתכן לומר שכל הל"ט שנה, שמשה הי' כהן גדול הי' זה בלי בגדי כהונה?!

ואכן בתוס' (ע"ז שם) כתבו ד"למ"ד . . משה רבינו ע"ה כ"ג הי' ונשתמש בכהונה גדולה מ'18 שנה . . לשון כהונה גדולה משמע בח' בגדים ככ"ג".

אמנם, בשי' רש"י עדיין יש לעיין בזה. ובהקדם, דמה שנת"ל בשי' רש"י דלא היתה כהונה במשה, נ"ל יותר בדרך אחרת, דאף שבפירושו לש"ס (בשיטת חכמים) מוכרחין אנו לבאר דלא הי' דין כהונה כלל (אף לא בימי המילואים), וכנ"ל דאל"כ יוקשה במה שלא פירש דרב כחכמים ס"ל – מ"מ, בפירושו עה"ת נראה לדחות הראיות דלעיל, ומסתבר יותר דס"ל דדין כהונה הי' במשה.

דהנה, להמתפרש לעיל דבפירושו עה"ת נקיט דלא הי' בו כהונה – דוחק יש בזה. חדא, דכפ' תצוה בציווי ע"ד התנופה דאיל המלואים פרש"י (כט, כד) "שניהם עסוקים בתנופה הבעלים והכהן, הא כיצד? כהן מניח ידו תחת יד הבעלים ומניף ובזה היו אהרן ובניו בעלים ומשה כהן"¹⁹, הרי להדיא שלפרש"י הי' משה הכהן²⁰. ותו, בפ' פקודי (מ, לא) כתב רש"י "יום שמיני למלואים הושוו כולם לכהונה ותרגומו ויקדשון מני' בו ביום קדש משה עמהם", ומשמע שכהונת משה הי' שווה לכהונת אהרן (עכ"פ בשמיני למלואים).

ולבד מזה, הא בפרש"י הנ"ל לפ' שמות בענין המחלוקת דריב"ק ור"י אם אותו חרון אף עשה רושם – מזה שהביא רש"י בדברי ר"י הרא"י מהכתוב "בניו יקראו על שבט הלוי" משמע דכוונתו שמשה עצמו הי' כהן כל ימי חייו ורק מזרעו של משה פסקה הכהונה²¹, וזהו רושם החרון אף

[ואולי גם בדעת ריב"ק יל"פ דמלכתחילה ניתנה כהונה רק לו בלבד ולא לזרעו (אבל חידוש גדול הוא – והו"ל לפרש), ולכן לא נחשב זה רושם של חרון אף. ועוד דמפורש בכ"מ במדרשים²² בשם ריב"ק דמשה שימש בכהונה גדולה כל מ' שנה²³ ואין בזה סתירה

שמש במילואים והשאר אכלו אהרן ובניו שהם בעלים כמפורש בענין", ולא פירש שמשה כהן.

20 ולשון רש"י "ובזה היו אהרן ובניו בעלים ומשה כהן" אין הכוונה שלא הי' משה כהן ורק לדין זה דתנופה נחשב משה כהן, אלא קאי בעיקר ע"ז, ש"אהרן ובניו בעלים".

21 וכן פי' בהגהת חק נתן זבחים שם (נדפס באסיפת זקנים לזבחים).

22 פסיקתא דר"כ ופסיקתא רבתי שם. ויק"ר שם. מדרש תהלים שם (הובא גם במדרש הגדול שמות שם. פרשתנו ח, טו).

23 כ"ה במקומות שבהערה הקודמת. וצ"ע –

בגדר המשכן בשבעת ימי המלואים לפי שיטת רש"י.

17 בפ"י הר"י מאורלייניש בתוס' ע"ז שם הי' המשכן בו' ימי המלואים בגדר במה, ואין בגדי כהונה בכמה (זבחים קיג, רע"א במשנה) ואין כהן בכלל בכמה (זבחים שם, הובא בפרש"י כאן – זבחים קא, סע"ב). אבל בתוס' רב אלחנן ע"ז שם (רשב"א ותוס' שאנץ שם. שטמ"ק בכורות ד, ב) כתבו (גם מטעם זה) דעדיף מבמה.

18 ראה לקמן הערה 23.

19 משא"כ לפני"ז (שם, כב) "לכך אני מצריכו החזה להיות לו לעובד העבודה למנה וזה משה

לפש"מ].

ולכן נראה יותר, דלשיטת רש"י נקיט בפשטות הכתובים שהי' "כהן" ²⁴, ומ"ש רש"י "משה שמש כל שבעת ימי המלואים בחלוק לבן" (וכן לא כתב "בכהונה גדולה"), כי לדעתו כל ל"ט שנה הי' משה כהן גדול, אלא שבשבעת ימי המלואים, שימש בחלוק לבן, ולא כאהרן ובניו ששמשו בכגדי כהונה. וכמשי"ת יישוב להא דאקשינן לעיל שלא נקט כל' התו"כ.

ולפ"ז – יל"ע לענין בגדים דכנ"ל הוא ממהות דין כהונה.

ה.

יחקור בנדר כהונת משה במשכן אם הוא
מדין עבודה שבו או מצד מה שהי' שם "ונועדתי"

והנראה בזה, בהקדים דברי התו"כ בפ' אחרי עה"פ (טז, ב) "דבר אל אהרן אחיך ואל יבוא בכל עת אל הקודש" – "אחיך באל יבוא ואין משה בכל יבוא", ופי' הראב"ד ²⁵ "ואין משה בכל יבא בכל עת שהרי משה תמיד הי' נכנס לפני ולפנים לשמוע הדיבור מבין שני הכרובים" ²⁶, ולא מצינו שיצטרך משה ללבוש בגדי כהונה בכדי ליכנס לפני ולפנים "לשמוע הדיבור" ²⁷.

והביאור בזה, דהנה במהות דין משכן מצינו ב' גדרים: א) כהמקדש – "בית לה' מוכן להיות מקריבים בו הקרבנות" (ל' הרמב"ם ריש הל' בית הבחירה), מקום עבודת ²⁸ הכהנים. ב) "ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפורת מבין שני הכרובים אשר על ארון העדות את כל אשר אצוה אותך אל בני ישראל" (תרומה כה, כב), וזהו "אזהל מועד", מקום המיועד לדיבור עם משה ²⁹.

והנה ענין הא' נתחדש במשכן, שאז נצטוו (תרומה כה, ח) "ועשו לי מקדש", לעשות משכן ומקדש – בית לה', לא כמו שהי' לפנ"ז שהיו מקריבים בכמה בכל מקום; ואילו

דל"ט הי'.
24 ראה גם לקו"ש שם ע' 175.

25 ראה עד"ז גם מדרש הגדול ר"פ אחרי.

26 בצפע"נ עה"ת אחרי שם כ' על דברי הראב"ד "חס ושלום רק בהיכל ושלא לצורך עבודה אסור כהן ומשה רבינו מותר". אבל להעיר שגם בנוגע לאהרן איתא במדרש (ויק"ר פכ"א, ז. וראה רד"ל שם. שמו"ר פל"ח, י ובמפרשים שם) בכל שעה שהוא רוצה ליכנס יכנס רק שיכנס בסדר הזה. וראה תו"ש תצוה (הנסמן בשוה"ג לצפע"נ שם) פכ"ט אות קמו. ועוד.

27 ומ"ש רש"י בר"פ ויקרא "הקול הולך ומגיע לאזניו וכל ישראל לא שומעין", ד"משה הי' נכנס למשכן וכיון שבא בתוך הפתח קול יורד מן השמים לבין הכרובים ומשם יוצא ונשמע למשה באהל מועד" (פרש"י תרומה כה, כב) – י"ל דהא והא הוי, אלא שבפשש"מ נקט אחד מהם, אהל מועד, כיון שאין הכרח ליכנס לקד"ק. ודוחק (וראה תו"ש שם. וש"נ).

28 ראה רמב"ם בספר המצות מ"ע כ'.

29 ראה רמב"ן ר"פ תרומה.

לקראת שבת

ענין ה'ב', ש"נועדתי לך שם" (מקום מיועד לדיבור ה'), כבר הי' לפני הקמת המשכן, באהלו של משה, כמ"ש (תשא לג, ז ואילך) "ומשה יקח את האוהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה וקרא לו אוהל מועד והי' כל מבקש ה' יצא אל אוהל מועד", "והי' כבוא משה האהלה ירד עמוד הענן ועמד פתח האוהל ודבר עם משה", "ודבר ה' אל משה פנים אל פנים גו' ושב אל המחנה". והיינו ש"אוהל מועד" הי' לפני הקמת המשכן, כ"איהלו של משה", שבו הי' הקב"ה מדבר עם משה ומלמדו תורה³⁰. אלא ש"הדבר הזה נהג מיום הכפורים עד שהוקם המשכן ולא יותר . . ומשהוקם (המשכן) לא נדבר עמו עוד אלא מאוהל מועד" (פרש"י שם, יא).

והנה ענינו של משה הוא שעל ידו היא מסירת דבר ה' (התורה) לישראל, והוא תמיד מוכן לדיבור ה'³¹, וא"כ עיקר ענינו של המשכן ביחס למשה הוא מה שהוא "אוהל מועד", "ונועדתי לך שם", ולכן י"ל דכמו שהי' באהלו של משה, שלא הוצרך לבגדים מיוחדים לשמוע "את כל אשר אצוה אותך", כן הוא באוהל מועד שבמשכן, שהכניסה בשביל לשמוע דבר ה', אינה צריכה בגדים מיוחדים, בגדי כהן (כה"ג)³², כי זהו ענינו של משה שהוא מוכן לזה תמיד³³.

אבל, מזה שמשה הוא שחינך את הכהנים לעבודתם במשכן, וכן משה חינך את המשכן שיהי' מוכן וראוי להקרבה בו, משמע, שגם ענין ה'ב' שבמשכן (שהוא מקום העבודה) שייך למשה, אלא שלהיותו "טרוד בשכינה" (כבסוגיא דזבחים שם) לא הי' טרוד בשירות דכהונה.

ועפ"ז – מצינו לחקור, אי גדר העבודה (השמוש דכהונה) דמשה במשכן הוא ענין בפ"ע, או שהוא חלק מהענין ד"ונועדתי" שהי' במשה, ואינו ענין בפ"ע (היינו שבזה גופא הי' גדר כהונתו (כיון שזה הי' מהות דין משכן אצלו). וי"ל שתלוי אם גדר "ונועדתי" חשיב חלק בלתי נפרד מגוף המשכן, או שנאמר דכיון שגדר "אוהל מועד" ע"ש "ונועדתי לך שם" הי' גם לפני הקמת המשכן (באהלו של משה), ולאידך בבתי מקדשות (מקדש ראשון ושני) לא נאמר שענינם הוא "ונועדתי לך שם"³⁴ שעל ידם בא דבר ה' אל הנביא³⁵ [שבתנאי הנבואה מצינו רק שהיא בארץ ישראל דוקא (מכילתא בתחילתה)³⁶], אבל לא שהיא

לקה"ק, שזהו מקום עבודתו, אבל לא בשייכות לכניסת משה, שאצלו הוא מקום של "ונועדתי". ועצ"ע. ולהעיר מאוה"ח תצוה (כח, ב) דבגדי כהונה ענינם הוא רק לכבוד ולתפארת לאהרן ובניו. וראה בית האוצר מערכת בגדי כהונה (כלל יו"ד).

(33) להעיר מאוה"ת אחרי (כרך א) ע' רפה"ו.

(34) להעיר משו"ת חת"ס יו"ד סרל"ו.

(30) ראה פרש"י תשא ל"ג, ז "בית ועד למבקשי תורה".

(31) ראה בהעלותך יב, ד ובפרש"י. וראה גם רש"י שם ט, ז.

(32) כי גם את"ל שהטעם לזה שבעבודת פנים צריכים בגדים מיוחדים, בגדי לבן, י"ל שהוא מצד קדושת המקום, דמקום קה"ק בעי בגדי לבן, ולא דהוי חובת העבודה (ראה בארוכה בזה לקו"ש חכ"ב ע' 5-94) – י"ל דזה שייך רק בכניסה דכה"ג

לקראת שבת

יט

מוגבלת למקדש (עזרה וקד"ק) – ומפורש בכמה נביאים ששרתה עליהם נבואה מחוץ למקדש, לכן גם במשכן הם גדרים שונים³⁷: א) משכן שהוא לעבודת ה' בו, ב) בתור "אהל מועד" – שבו שומע משה דבר ה' אל ישראל³⁸.

ו.

יחדש דלכו"ע כהן ה' ורק איפלינו אם ה' זה ענין בפ"ע
או מכללות תפקידו נבנואה, ובוה יתלה אי ה' בכנדים

ועפ"ז נראה לחדש בדרך אחרת, בפלוגתא אי משה כהן הוה, שלכו"ע ה' משה בקדושת כה"ג בכל משך הארבעים שנה, והשקו"ט אם משה ה' כה"ג כל ארבעים שנה היא רק אם ה' זה בתור ענין בפ"ע או שהוא חלק מענינו בתור נביא ומקבל התורה מהקב"ה:

לדעת ה"א (זבחים קב, א) שלא פסקה כהונה אלא מזרעו של משה, ה' בו קדושת כה"ג בתור ענין בפ"ע, ולכן רב דאמר "משה רבינו כה"ג וחולק בקדשי שמים ה"א צ"ל דס"ל כיש אומרים שה' בו קדושת כה"ג בפ"ע, ובמילא אם רצה משה ליכנס לשרת ולעבוד עבודת (כה"ג) ה' עליו ללבוש בגדי כהונה³⁹, וכמ"ש בתוס' הנ"ל, שלמ"ד זה בזבחים

יד. פרש"י ר"פ משפטים). אבל להעיר (ועיקר) דלשכת הגזית ה' חצי בקודש וחצי בחול והסנהדרין ישבו בחצי של חול (ראה יומא כה, א).

36 ספרי שופטים יח, טו וברמב"ן שם.

37 להעיר מהשקו"ט בכמה עניני קדושה אם יש לקדושה קלה אצל קדושה חמורה: אם יש בקדושת כהן מקדושת לוי, בקדושת כה"ג מקדושת כהן הדיוט. ועוד – ראה צפע"נ מהד"ת (צא, סע"ב ואילך). צפע"נ על התורה ר"פ קרח. ועוד.

38 לכאורה י"ל שתלוי בב' הדעות בפרש"י (תצוה כט, מב) אם "מעל מזבח הנחושת ה' הקב"ה מדבר עם משה משהוקם המשכן, וי"א מעל הכפורת כמו שנאמר ודברתי אתך מעל הכפורת", דלפי דיעה הא' מובן דשייך לענין העבודה שהיא על המזבח. אבל להעיר שגם בארון ישנה הז' על בין הבדים וי"א שצריך שיגע בכפורת (ירושלמי יומא פ"ה ה"ד).

39 להעיר מראב"ע תשא (ל, יט בפ"י הארוך) דמשה ה' רוחץ ידיו ורגליו בכל עת בואו אל אוהל מועד. ובפ"י הקצר שם "ורחצו אהרן ובניו ולא אחרים ובאלה פקודי משה עמהם כי הוא כהן

35 השאלה באו"ת (שצ"ל במקדש ו"הנשאל פניו כלפי שכינה", "פניו לפני הארון כו") (יומא עג, א. רמב"ם הל' כלי המקדש פ"י ה"א), הוא תנאי בשאלת או"ת, ואין לומר ביחס לזה שהוא מקום שעל ידה נעשה "ונועדתי", ציווי ה' לבנ"י בד"ת, ובפרט שאין שואלין באו"ת אלא לדברי הרשות וכיו"ב ולא בהוראות של הלכה (ראה רש"י עירובין מה, א ד"ה הרי). – וראה לקו"ש חל"א ע' 160 הערה 31 ובשוה"ג שם.

וכן הא דב"ד יושבין בלשכת הגזית (משנה סנהדרין פו, ב. מדות בסופה. ועוד) ומשם הוראה יוצאת לכל ישראל, פשיטא דאין לומר ע"ז שהוא המקום ד"ונועדתי" שהקב"ה מדבר עם בנ"י. ועוד י"ל דזה אינו מדיני וגדרי ביהמ"ק, אלא דין בסנהדרין, כי סנהדרי גדולה צריכה להיות סמוכה לשכינה כמו שלמדים מ"ולא תעלה במעלות על מזבחי" (יתרו כ, כג) וסמוך לו (משפטים כא, א) "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם", מכאן שסנהדרין גדולה צ"ל אצל מזבח (ירושלמי מכות פ"ב ה"ו). וראה מכילתא ס"פ יתרו. משפטים כא,

לקראת שבת

דמשה רבינו ע"ה כה"ג הי' ונשתמש בכהונה גדולה מ' שנה הי' זה בח' בגדי כה"ג, וכנ"ל.

אבל להדיעה שס"ל שלא נתכהן משה אלא בז' ימי המלואים בלבד, הכוונה שרק אז הי' משמש בכהונה בפועל, אבל כל המ' שנה הי' הכהונה שבו חלק מענינו בתור מקבל התורה מפי ה'40, ובמילא גם אם הי' נכנס לצורך עבודה לא הי' צריך ללבוש בגדי כהונה, כי תמיד הי' מוכן לשמוע דבר ה' ובמילא שמושו בתור כהן אינו ענין בפ"ע, אלא חלק מ"ונועדתי" שבמשכן.

ועפ"ז יש לומר, שלשיטת רש"י בפירושו עה"ת לא נפרד ממשה ממעלתו שהוא מקבל התורה מעת מ"ת בהר סיני, וגם בז' ימי המלואים ששימש משה, הי' זה פרט בכללות ענינו, מקבל דבר ה' מאת הקב"ה, ולכן כ' רש"י ש"משה שמש כל שבעת ימי המלואים בחלוק לבן", ולא כבתו"כ ששימש בכהונה גדולה (אף שהזכיר כבר לפנ"ז שלענין העבודה בז' ימי המלואים היו אהרן ובניו בעלים ומשה כהן), כי במשה הי' זה רק בגדר שמוש, ולא ענין בפ"ע – כה"ג41.

ועפ"ז יש לבאר הא דכתב רש"י בפ' אמור דאכילת משה קד"ק נחשבת אכילת זר, כי כיון שעבודתו גם בז' ימי המלואים היתה מצד קבלת התורה שלו, שהוא מובדל (ולמעלה יותר) מענין הכהונה (גדולה)42, לכן נחשבת אכילתו כזר43.



"המזבח מקודש לדברים הללו בלבד ולא לעבודה אחרת", דקטורת זרה ועולה שהקריבום על מזבח הפנימי דינם כאילו הקריבום במקום שאינו מקודש – ראה זבחים כז, ב ובשטמ"ק שם. לקו"ש ח"ו ע' 185 הערה 42.

43) להעיר דשם זרות מצינו בכ"מ לא רק ב"זר" כפשוטו, אלא גם בכהן העובד במחוסר בגדים (כנ"ל בפנים ובהערה 15); כהן היושב בשעת העבודה (זבחים כג, ב. ובפרש"י שם ד"ה לא לישבה, לגירסא שלפנינו). ועוד.

הכהנים הגדולים והוא כיהן קודם אהרן".
40) להעיר ממשנ"ת במ"א (לקו"ש חכ"ג ע' 194 ואילך) שאף שבדרך כלל נשיאות בתורה ונשיאות דמלך הן שני גדרים נפרדים, הרי בנוגע למשה (ויהושע), נשיאותו כמלך היתה טפלה לנשיאותו בענין התורה, ולכן לא הוצרך משיחה. ע"ש.
41) להעיר מרש"י קרח (טז, ו) "כה"ג אחד . . אף אני רוצה בכך".

42) להעיר ממשנ"ת בפרש"י (ס"פ תצוה)

דרכי החסידות

אגרות קודש מכ"ק אדמו"ר מוהררי"צ
מלויבאוויטש נ"ע בענייני עבודת הש"ת

ניצול ושמירת זמני השבת

"נאמר שמור את יום השבת לקדשו ונאמו זכור את יום השבת, שמור את השעות והרגעים דיום השבת לקדשו בלימוד ובתפלה, ואז הנה בכל ימות השבוע הנה זכור את אשר למדת ואת אשר החלטת בתיקון המדות בהתעוררות התפילה דיום השבת"

ב"ה כ"ט תשרי תרח"ץ

אטוואצק

ידידנו הנכבד וו"ח אי"א..

שלום וברכה!

שיעורים קבועים, אריכות התפלה והתוועדות

... ובדבר מצבו הרוחני כלך לך מדרך זו של התפעלות חיצונית דחיצונית שאין בהם תועלת כל שהיא, ובחר לך עבודה מסודרה ללמוד בכל יום ויום כמה שאפשר לך ותשמור את זמני דיום השבת שיהי' מסודר בשיעורים קבועים בלימוד, אריכות התפלה והתוועדות.

באחד ההתוועדות של זקני החסידים בשנת תרנ"ד שמעתי מספרים את אשר שמעו

לקראת שבת

מזקני החסידים בשנת תר"ה מה שסיפרו בשם החסידים מקושרי הוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר האמצעי זצוקללה"ה נבג"מ זיע"א אשר החסידים המלמדים אשר בכל ימות השבוע לא היו יכולים להתעסק כל כך באריכות התפלה, ובאריכות לימוד החסידות מפני יראתם שלא תהי' עבודת מלאכתם מלאכת הוי' במלמדות שלא על צד השלימות בשמירת הזמן ומסירת הכוחות על זה, ועיקר עסקם בתפלה ובלימוד חסידות הי' בש"ק,

שמור את יום השבת לקדשו

הם היו אומרים בשבת נאמר שמור את יום השבת לקדשו ונאמר זכור את יום השבת, שמור את השעות והרגעים דיום השבת לקדשו בלימוד ובתפלה, ואז הנה בכל ימות השבוע הנה זכור את אשר למדת ואת אשר החלטת בתיקון המדות בהתעוררות התפילה דיום השבת.

כה חיו החסידים בסדר מסודר, כל אחד לפי מעמדו ומצבו דאג לנפשו למלאות את תעודתו בירידת הנשמה בגוף...

